

Προς

ΡΑΕ

Πειραιώς 132,

118 54 Αθήνα

Υπόψη: κ. Προέδρου, Επικ. Καθ. Α. Δαγούμα

Θέμα: Συμπληρωματικά στοιχεία για τη Γνωμοδότηση της Αρχής επί της Σκοπούμενης Τροποποίησης του Άρθρου 42 του Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Πελάτες (εφεξής «ΚΠΗΕ» ή «Κώδικας»)

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 614

Αθήνα, 26.04.2021

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Με την παρούσα επιστολή ο Σύνδεσμός μας σας αποστέλλει τις θέσεις των μελών του προκειμένου να συνεισφέρει στο έργο της Αρχής σχετικά με τη γνωμοδότηση επί της σκοπούμενης τροποποίησης του Άρθρου 42 του ΚΠΗΕ.

- **Ερώτημα 1^ο:** Πρέπει να θεσπιστεί όριο στην κινητικότητα των Πελατών αν ναι ποιο είναι αυτό και πώς θα πρέπει να λειτουργεί;

Ο Σύνδεσμός μας πιστεύει ότι πρέπει να θεσπιστεί όριο στην κινητικότητα αρκεί να πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες συνθήκες:

(α) το όριο αυτό να είναι αναλογικό, όπως ορίζει η απόφαση του ΣτΕ,

(β) να μην περιορίζει το άνοιγμα της αγοράς, όπως ορίζουν οι ευρωπαϊκές οδηγίες και

(γ) να μην αναθέτει πρόσθετες υποχρεώσεις στο Διαχειριστή του Δικτύου, οι οποίες δεν εναρμονίζονται με τον ρόλο του.

Σχετικά με την αναλογικότητα: Προκειμένου το όριο στην κινητικότητα να μπορεί να ικανοποιεί την αρχή της αναλογικότητας δεν θα πρέπει αυτό να είναι σε συνάρτηση ενός απόλυτου ποσού, τόσο εξαιτίας της εποχικότητας στην κατανάλωση όσο και εξαιτίας της συνολικής διακύμανσης του ύψους αυτής ανά παροχή της ίδιας κατηγορίας.

Συνεπώς, ο Σύνδεσμός μας θεωρεί ότι **ο όποιος περιορισμός στην αλλαγή προμηθευτή - προκειμένου να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας -πρέπει να σχετίζεται με το προφίλ της κατανάλωσης του κάθε καταναλωτή και να μην αφορά σε ένα απόλυτο νούμερο.**

Σχετικά με την ανάπτυξη του ανταγωνισμού: Η χωρίς συγκεκριμένες προϋποθέσεις στέρηση από τον καταναλωτή του δικαιώματός του να αλλάξει Προμηθευτή έρχεται σε αντίθεση με τις διατάξεις του ευρωπαϊκού πλαισίου που ορίζουν ότι η διαδικασία αλλαγής Προμηθευτή θα πρέπει να διευκολύνεται και μάλιστα να υλοποιείται μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο. Συνεπώς, προκειμένου το όποιο όριο θεσπιστεί -το οποίο περιορίζει την κινητικότητα των Πελατών- να είναι αναλογικό, θα πρέπει να δικαιολογείται για λόγους έλλειψης φερεγγυότητας του Πελάτη και για λόγους υψηλού κινδύνου εξαιτίας των υψηλών ληξιπρόθεσμων οφειλών. Σε καμία περίπτωση το όριο στην κινητικότητα δεν θα πρέπει να αποτελεί εμπορικό μέσο διατήρησης της παραμονής ενός Πελάτη, που δεν κρίνεται ως αφερέγγυος, στον παλιό του Προμηθευτή. Στις υπάρχουσες διατάξεις του Κώδικα, το ζήτημα της αξιολόγησης της φερεγγυότητας ενός πελάτη έχει αντιμετωπιστεί στις διατάξεις που αφορούν το δικαίωμα του προμηθευτή να υποβάλει εντολή απενεργοποίησης, σε περίπτωση ληξιπρόθεσμων οφειλών.. Συνεπώς, ο Σύνδεσμός μας θεωρεί ότι το όριο για τον περιορισμό στην κινητικότητα θα πρέπει να είναι ταυτόσημο με αυτό των ήδη ισχυουσών διατάξεων του ΚΠΗΕ που ενεργοποιούν τη δυνατότητα του Προμηθευτή να υποβάλει στον αρμόδιο Διαχειριστή εντολή απενεργοποίησης μετρητή φορτίου λόγω ληξιπρόθεσμων οφειλών (Άρθρο 39, παρ. 6β). Μάλιστα ή υπέρβαση του ορίου αυτού θα λειτουργεί ως debt block στην αλλαγή Προμηθευτή, μόνο αν προηγουμένως ο Προμηθευτής έχει υποβάλει αίτημα αποκοπής, καθώς σε διαφορετική περίπτωση σημαίνει ότι ο Προμηθευτής δεν φτάνει στο έσχατο μέτρο της αποκοπής αφού θεωρεί ότι μπορεί να εισπράξει τα ληξιπρόθεσμα και με εναλλακτικά μέσα. Συνεπώς, ο Πελάτης θα δύναται να καταγγείλει τη Σύμβαση Προμήθειας προκειμένου να αλλάξει Προμηθευτή, αν οι ληξιπρόθεσμες, μη διακανονισμένες οφειλές του **δεν ξεπερνούν δύο ληξιπρόθεσμους λογαριασμούς, ενώ σε περίπτωση που οι μη διακανονισμένες οφειλές του ξεπερνούν τους δύο ληξιπρόθεσμους λογαριασμούς μπορεί να καταγγείλει τη Σύμβαση Προμήθειας χωρίς υποχρέωση διακανονισμού μόνο εάν ο Προμηθευτής του δεν έχει υποβάλει για αυτόν αίτημα αποκοπής. Σε περίπτωση που έχει υποβληθεί αίτημα αποκοπής, ο Πελάτης δεν μπορεί να καταγγείλει τη Σύμβαση Προμήθειας αν δεν συμφωνήσει σε Διακανονισμό και δεν προκαταβάλει άμεσα (δλδ μέσα σε τρεις (3) ημέρες) τουλάχιστον το 50% της ληξιπρόθεσμης οφειλής του.**

Σχετικά με το ρόλο του Διαχειριστή: Στη διαδικασία αλλαγής Προμηθευτή, ο Σύνδεσμός μας θεωρεί εντελώς στρεβλή την παρέμβαση του Διαχειριστή, καθώς θεωρεί ότι η συγκεκριμένη διαδικασία δεν σχετίζεται με τις αρμοδιότητές του. Προτείνει μάλιστα την άμεση αλλαγή των διατάξεων στον Κώδικα Προμήθειας Φυσικού Αερίου που ορίζει τους Διαχειριστές αρμόδιους για τον έλεγχο του ύψους των ληξιπρόθεσμων οφειλών, επιτρέποντας έτσι εμπορικές πολιτικές επανάκτησης του Πελάτη ("win back") και μη επιτρέποντας το άνοιγμα της αγοράς του φυσικού αερίου, όπου παρουσιάζονται ισχυρά χαρακτηριστικά δεσπόζουσας θέσης. Συνεπώς, ο Σύνδεσμός μας θεωρεί ότι η όποια ευθύνη χαρακτηρισμού ενός Πελάτη εναπόκειται στον

Προμηθευτή που διατηρεί την εμπορική σχέση μαζί του, με τη θέσπιση των αντίστοιχων κυρώσεων από την Αρχή Σας σε περίπτωση που παρατηρούνται από τον μηχανισμό παρακολούθησης του ρυθμιστή συμπεριφορές που δεν συμβιβάζονται με το ισχύον πλαίσιο.

Συμπερασματικά, το όριο στην κινητικότητα θα ενεργοποιείται ως “debt block” υπό την προϋπόθεση ύπαρξης προηγούμενου αιτήματος αποκοπής, θα ενεργοποιείται από τον Προμηθευτή και θα σχετίζεται με τις υπάρχουσες διατάξεις του Κώδικα. Ο περιορισμός θα αίρεται πάλι από τον Προμηθευτή με τη σύναψη συμφωνητικού διακανονισμού και την προκαταβολή του 50% της ληξιπρόθεσμης οφειλής, ενώ η πορεία του διακανονισμού θα παρακολουθείται μέσω του συστήματος flagging εκάστου Προμηθευτή.

- **Ερώτημα 2ο:** Ποιές είναι οι γενικές αρχές λειτουργίας ενός συστήματος παρακολούθησης και επισήμανσης οφειλών ενός Πελάτη;

Εδώ θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι έως την δημιουργία ενός εργαλείου τύπου «Τειρεσία» από τους Προμηθευτές, ο πιο απλός τρόπος για την υλοποίηση του μεταβατικού συστήματος επισήμανσης οφειλής (debt flagging), είναι μέσω της ενημέρωσης του συστήματος αυτού από τους προμηθευτές, σε σχέση με την ύπαρξη ή όχι Συμφωνητικού Διακανονισμού και την ταυτόχρονη ένδειξη τήρησης και ολοκλήρωσης αυτού. Έτσι:

1. Όταν ένας Πελάτης φύγει από έναν Προμηθευτή έχοντας ληξιπρόθεσμες μη διακανονισμένες οφειλές τότε ο παλιός Προμηθευτής, μπορεί να τον επισημάνει στο Πληροφοριακό Σύστημα του ΔΕΔΔΗΕ ως «κόκκινο» και να του προτείνει Συμφωνητικό Διακανονισμού.
2. Αν ο Πελάτης δεν δεχτεί το Συμφωνητικό Διακανονισμού μέσα σε δύο (2) ημέρες από την αποστολή του, τότε ο Προμηθευτής δικαιούται να υποβάλει αίτημα αποκοπής στο ΔΕΔΔΗΕ. Προϋπόθεση για την υποβολή αιτήματος αποκοπής από τον Παλιό Προμηθευτή είναι η ύπαρξη “red flag”.
3. Αν ο Πελάτης δεχτεί τον διακανονισμό τότε αλλάζει η κατάστασή του σε πορτοκαλί “orange flag” μέχρι την αποπληρωμή και της τελευταίας δόσης του διακανονισμού, όπου επισημαίνεται με πράσινο “green flag”.
4. Αν ο διακανονισμός παύσει να τηρείται, το πορτοκαλί flag μετατρέπεται σε κόκκινο flag. Η μεταβολή της κατάστασης του πελάτη σε “red flag” δίνει το δικαίωμα υποβολής από αυτόν αιτήματος αποκοπής, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη διακοπή του διακανονισμού.
5. Τέλος, το σύστημα θα πρέπει να επιτρέπει τη σήμανση Πελάτη από περισσότερους του ενός Προμηθευτές. Έτσι, σε περίπτωση που ο Πελάτης, ο οποίος έχει ήδη κάποια επισήμανση από τον προηγούμενο Προμηθευτή του, συσσωρεύει ληξιπρόθεσμες οφειλές και στον νέο Προμηθευτή, η σήμανση θα μετατρέπεται σε μαύρο flag.

- **Ερώτημα 3^ο:** Πρέπει να τεθεί χρηματικό και χρονικό όριο στην υποβολή αιτήματος αποκοπής από τον παλιό Προμηθευτή, όταν ο Πελάτης διατηρεί ληξιπρόθεσμες οφειλές;

Στην ελληνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας η δραστηριότητα της προμήθειας εμφανίζει εξαιρετικά χαμηλά περιθώρια κέρδους με πολύ μικρό ετήσιο όφελος. Συνεπώς, ακόμα και αν ο κάθε καταναλωτής καταλείπει ανεξόφλητες οφειλές μικρού ύψους, το άθροισμα αυτών καθιστά τη δραστηριότητα της προμήθειας ζημιολόγο για τους προμηθευτές. Παράλληλα, ο «ενεργειακός τουρισμός» που σημειώνεται τα τελευταία έτη από στρατηγικούς κακοπληρωτές, σε συνδυασμό με τις οικονομικά ασύμφορες και χρονοβόρες δικαστικές διεκδικήσεις για ληξιπρόθεσμες οφειλές, έχουν αποδείξει ότι η δυνατότητα **απενεργοποίησης μετρητή φορτίου** κατ'αρθρ. 39, παρ. 6 ΚΠΗΕ είναι ουσιαστικά το **μόνο μέσο για την «προστασία» του Προμηθευτή έναντι της συσσώρευσης οφειλών**. Ακόμα και αυτό το μέσο όμως, στην πράξη δεν είναι από μόνο του πάντοτε απόλυτα αποτελεσματικό, καθόσον συχνά παρατηρείται καθυστερημένη ή ανεπιτυχής υλοποίηση της εντολής απενεργοποίησης από τον αρμόδιο Διαχειριστή.

Για τους λόγους αυτούς, η εφαρμογή της όποιας ρύθμισης δεν θα πρέπει να καταλείπει στον Προμηθευτή την οποιαδήποτε ζημία, καθώς είναι δεδομένο ότι είναι πολύ δύσκολο έως αδύνατο η ζημία αυτή να ανακτηθεί στην πράξη.

Συνεπώς, η προτεινόμενη ρύθμιση θα πρέπει να θεσπιστεί με βάση τις ακόλουθες αρχές:

- Ο παλιός Προμηθευτής θα πρέπει να διατηρεί το δικαίωμα υποβολής αιτήματος αποκοπής σε κάθε περίπτωση υπό την προϋπόθεση πρότασης διακανονισμού στον Πελάτη του, το οποίο δεν έγινε αποδεκτό. Το δικαίωμα αποκοπής διατηρείται ακόμα κι αν έχει καταγγείλει ο παλιός προμηθευτής τη σύμβαση προμήθειας. Ο λόγος είναι ότι - όπως έχουμε αναφέρει ήδη σε προηγούμενη επιστολή μας - εξαιτίας της συχνά καθυστερημένης ή ανεπιτυχούς υλοποίησης της εντολής απενεργοποίησης του τρέχοντος Προμηθευτή, ο τρέχων Προμηθευτής καταγγέλλει αυτός τη σύμβαση προμήθειας, προκειμένου να μην αυξηθεί ακόμα περισσότερο η ληξιπρόθεσμη οφειλή του πελάτη.
- Εφόσον πληρούνται οι νέες προϋποθέσεις για την υποβολή απενεργοποίησης (βλ. παρακάτω), ο παλιός Προμηθευτής θα πρέπει να διατηρεί το δικαίωμα υποβολής αιτήματος αποκοπής ακόμα και αν δεν είχε υποβάλει αίτημα αποκοπής ως τρέχων Προμηθευτής. Ο λόγος είναι ότι οι λόγοι για τη μη υποβολή αιτήματος απενεργοποίησης ποικίλουν και μπορεί να αφορούν στο πρόσωπο του πελάτη (πχ καταγγελία της σύμβασης προμήθειας εκ μέρους του Πελάτη).
- Πριν την οποιαδήποτε υποβολή αιτήματος απενεργοποίησης στον αρμόδιο Διαχειριστή, ο παλιός Προμηθευτής **υποχρεούται πρώτα να προτείνει στον Πελάτη διακανονισμό των ληξιπρόθεσμων οφειλών του** και να επισημάνει τον Πελάτη με Red Flag σε

- περίπτωση που αυτός δεν γίνει αποδεκτός. Παράλληλα οφείλει να ενημερώσει πλήρως τον Πελάτη του για τις συνέπειες μη αποδοχής του διακανονισμού και να εκκινήσει τη διαδικασία απενεργοποίησης υποβάλλοντας σχετικό αίτημα αποκοπής δέκα (10) ημέρες μετά από τη σχετική ενημέρωση του Πελάτη. Η παραπάνω διαδικασία ικανοποιεί την απαίτηση του αρ 10, παρ 11 της Οδηγίας 2019/944 και παράλληλα συμβάλλει στην αναλογικότητα του μέτρου της υποβολής του αιτήματος αποκοπής.
- Το δικαίωμα του παλαιού Προμηθευτή για **υποβολή αιτήματος αποκοπής μετρητή να ενεργοποιείται** όταν το συνολικό ποσό των **οφειλών** του Πελάτη (μετά και την έκδοση του Τελικού Λογαριασμού) **ανέρχεται τουλάχιστον στο ύψος της εγγύησης**. Δεδομένου ότι η εγγύηση συμψηφίζεται στον τελικό εκκαθαριστικό λογαριασμό, ο παλαιός Προμηθευτής μπορεί να εκκινήσει τη διαδικασία αποκοπής όταν η διαφορά, μετά τον συμψηφισμό της εγγύησης, είναι θετική.
 - Εξάλλου ούτε η Οδηγία 2019/944 ούτε το πλαίσιο των υπολοίπων κρατών μελών της ΕΕ¹ θέτουν ένα ελάχιστο ποσό ληξιπρόθεσμων οφειλών, κάτω από το οποίο να απαγορεύεται η απενεργοποίηση μετρητή. Θεωρούμε ότι το μέτρο αυτό είναι αναλογικό, λαμβάνοντας υπόψιν όλα όσα εκθέσαμε παραπάνω καθώς και το γεγονός ότι πριν την οποιαδήποτε υποβολή αιτήματος αποκοπής, ο παλαιός Προμηθευτής υποχρεούται να προτείνει στον Πελάτη πρόγραμμα διακανονισμού για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές, να ενημερώσει δεόντως τον Πελάτη κλπ (βλ. 3^ο σημείο).
 - Ο παλαιός Προμηθευτής έχει δικαίωμα να υποβάλλει το αίτημα αποκοπής για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (ανάλογο της διάρκειας του διακανονισμού), εφόσον δεν τηρείται ο διακανονισμός. Κάθε φορά που δεν τηρείται το πρόγραμμα του διακανονισμού ή όταν υπάρξει η τελική καταμέτρηση, μπορεί να προτείνεται νέο πρόγραμμα διακανονισμού από τον Προμηθευτή, το οποίο θα ανανεώνει το χρόνο δυνατότητας υποβολής αιτήματος απενεργοποίησης στο τέλος της διάρκειας του προτεινόμενου διακανονισμού.
 - Το ύψος της μηνιαίας δόσης οποιουδήποτε διακανονισμού δεν θα υπερβαίνει το ύψος της αντιπροσωπευτικής μηνιαίας επιβάρυνσης των λογαριασμών του Πελάτη.
 - Ο παλαιός Προμηθευτής έχει δικαίωμα, έως και δώδεκα (12 μήνες) μετά την έκδοση του Τελικού Λογαριασμού, και αναλόγως με το διακανονισμό που ενδεχομένως έχει συμφωνηθεί, να υποβάλλει αίτημα αποκοπής, εφόσον έχουν ακολουθηθεί τα βήματα ενημέρωσης και πρότασης διακανονισμού ως άνω.
 - Αν ο αρμόδιος Διαχειριστής δεν υλοποιεί το αίτημα απενεργοποίησης εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, θα πρέπει να επιβαρύνεται αυτός - και όχι η δραστηριότητα της προμήθειας - με την ποσότητα της ηλεκτρικής ενέργειας που

¹ Από έρευνα προκύπτει ότι μόνο το γερμανικό πλαίσιο θέτει συγκεκριμένο όριο (τα 100€) για την υποβολή αιτήματος αποκοπής. Όμως, στο ποσό αυτό δεν συμπεριλαμβάνονται τυχόν προκαταβολές, ούτε ποσά τα οποία έχουν αμφισβητηθεί από τον Πελάτη, ούτε ποσά για τα οποία υπάρχει διακανονισμός και δεν έχουν καταστεί ακόμα ληξιπρόθεσμα.

καταναλώνει ο πελάτης. Τέτοια δυνατότητα προβλέπει το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ισπανίας.

– **Ερώτημα 4^ο:** *Κρίνετε σκόπιμο τον μεταβατικό χαρακτήρα των εν λόγω διατάξεων;*

Ο Σύνδεσμός μας συμφωνεί ως προς το μεταβατικό χαρακτήρα των εν λόγω διατάξεων.

Με εκτίμηση,

Γιώργος Στάμτσος

Γενικός Διευθυντής